

Ervaringen met een socialistische zelfverzorgende economie en de vooruitzichten voor een vooruitstrevende zelfverzorgende economie

Hae-Ro Wang

De Noord-Koreaanse socialistische economie is sinds de Tweede Wereldoorlog uitgebouwd rond het principe van de autonomie waarbij de economische zelfvoorziening centraal staat. Dat betekende de uitbouw van de zware industrie om ook militair sterk te staan en voort het volgens dezelfde principes ontwikkelen van de lichte industrie en de landbouw. Dit systeem zou een bijdrage moeten kunnen leveren aan de opbouw van een solidaire wereldorde.

1. De lessen van de opbouw van een socialistische economie

Het unipolaire systeem gedomineerd door de Verenigde Staten en door het na de ineenstorting van de USSR en de socialistische landen van Oost-Europa verschenen neoliberalisme is in een diepe crisis geraakt. Nu het kapitalisme als toekomst van de mensheid sterk in vraag wordt gesteld, kan een vooruitstrevend en socialistisch systeem als alternatief nieuwe belangstelling verwekken. Dat alternatief bestaat wezenlijk in het opbouwen van een samenleving waarin het volk de beslissingsmacht overneemt. De wereld zoekt nu hardnekkig naar een nieuwe ideologie en een alternatief systeem. Deze ideologie en dat systeem zijn het voorwerp van verschillende ervaringen en toepassingen.

De opbouw van een socialistische economie door de USSR, dat het eerste socialistische land in de geschiedenis van de mensheid was, vorderde in eerste instantie met een indrukwekkende snelheid. Na verloop van tijd vertraagde dat tempo langzaam maar zeker en ten slotte haalde de USSR het niet van de imperialistische landen. Dat was te wijten aan het feit dat de USSR er niet was in geslaagd om zich volledig van de bureaucratie te ontdoen. De USSR beging de cruciale fout om "orthodoxe" en

Alleen een systeem van vooruitstrevende zelfvoorziening kan als materiële basis voor de realisatie van een vooruitstrevende democratie dienen. Het systeem kan ook de onafhankelijkheid en de militaire autonomie van het land garanderen.

"revisionistische" politieke maatregelen te nemen. Sommigen hebben opgemerkt dat de COMECON, waarvan de USSR het centrum was, de basis voor een politiek van een zelfverzorgende economie in socialistische landen als Cuba, Vietnam en de andere landen van Oost-Europa ondermijnde.

Vanaf de jaren 1980 begon men met het "socialisme op Chinese wijze" in China op te bouwen, waarbij men het eenpartijstelsel met de markteconomie combineerde. De kritiek heeft China beschuldigd van af te wijken van de socialistische principes en zich wegens deze paradoxale combinatie in een kapitalistisch land te hebben getransformeerd. Met het beëindigen van de economische steun van de USSR vocht Cuba toen alleen om zijn socialistische principes te kunnen behouden. Zoals China begon ook Vietnam af te wijken. Ten slotte heeft geen van deze landen een economisch model kunnen scheppen dat als voorbeeld voor de mensheid kan dienen.

In deze context moet worden opgemerkt dat in Venezuela de regering van Chávez het "socialisme van de 21ste eeuw" belooft. Dat is een nieuwe ideologie die verschilt van de bestaande socialistische oriëntaties. Met een politieke partij van het verenigd front is Chávez er in geslaagd om ondanks een rechtse staatsgreep en het verzet van de conservatieven de Grondwet te veranderen. Daarna heeft hij de belangrijkste mijnbouwmaatschappijen en de cement- en staalbedrijven genationaliseerd en een beleid ontworpen om de arbeiders

bij het beheer ervan te betrekken en heeft hij een landhervorming doorgevoerd. Van hieruit heeft hij de ALBA georganiseerd en de internationale solidariteit vorm gegeven. Men moet nochtans afwachten of onder de vooruitstrevende landen van Latijns Amerika, inclusief Venezuela, alle sectoren van de lichte en zware industrie en van de landbouw zich op een autonome en evenwichtige wijze in deze richting zullen ontwikkelen. Er zijn dus nog vele hinderpalen in Latijns Amerika te overwinnen.

2. De ervaringen met een socialistische zelfverzorgende economie in Noord-Korea

In de loop van de vorming van een volksregering na de bevrijding van Korea op 15 augustus 1945 kondigde Noord-Korea 20 politieke beginselen af waaraan de te verrichten taken in het stadium van de volksdemocratische en antifeodale revolutie moesten voldoen: een landhervorming, nationalisatie van de belangrijkste industrieën, vastgestelde prijzen, verbetering van het belastingstelsel, het invoeren van de achturedag, enz. Deze maatregelen werden onmiddellijk in praktijk gebracht. Daarna heeft Noord-Korea, tot aan het uitbreken van de Koreaanse Oorlog in 1950, volgens een vooropgesteld plan, de socialistische verandering van de artisanale sector doorgezet en beperkingen opgelegd aan de handel en aan de kapitalistische industrie. In de loop van de drie eerste naoorlogse jaren werden het coöperatieve beheer op het platteland en de socialistische omvorming van de handel en de privébedrijven in de industrie per etappe afgerond.

Deze socialistische veranderingen in de productieverhoudingen in Noord-Korea vertonen drie kenmerken:



1. Doorgevoerd en al voltooid vóór de industrialisatie een feit was, hebben de hervormingen in de productieverhoudingen de bestaande marxistisch-leninistische theorie, voor wie de ontwikkeling van de productiviteit een voorafgaande voorwaarde is, voorbijgestreefd.

2. De industrialisatie vorderde snel dankzij politieke instanties van hoog niveau en een grote organisatiekwaliteit.

3. Door beperkende maatregelen en instructies in te voeren die de handelaren en de industriëlen niet exploiteerden, en door de resultaten van een coöperatief beheer aan de boeren te laten zien, werd het conflict tussen de klassen afgezwakt.

Eens de veranderingen in de socialistische productieverhoudingen waren vastgelegd, bleven er alleen nog maar boeren, arbeiders en intellectuelen in het land over. Eens de contradicties tussen de vijandige klassen waren verdwenen, ontwikkelde zich onder de arbeiders de communistische

volksbeweging. Vanuit de “Chollima” (“Het zeer snelle paard”)¹-beweging dat in de staalfabriek van Gangsun werd geïnitieerd, werd de socialistische industrialisatie in veertien jaar afgerond. Tijdens deze industrialisatieperiode steeg de industriële productie met gemiddeld 19,1 procent. In de jaren 1970 was de totale industriële productie in vergelijking met 1956 11,6 keer groter geworden.

Het bestuursstelsel van de socialistische economie dat in het begin van 1960 werd ingesteld, verzekerde de socialistische productieverhoudingen en versnelde de socialistische industrialisatie. De leiders en de belangrijkste mensen van de Partij engageerden zich om in de fabrieken een leidinggevende ploeg te vormen samengesteld uit een partijsecretaris, een manager en een administrateur. Dit model (het stelsel van DAEAN) werd over de hele samenleving veralgemeend, inclusief de collectieve boerderijen. Vooroplopend

onderrichtten, organiseerden en mobiliseerden de leiders de arbeiders. Met grote revolutionaire ijver en door scheppende initiatieven door dit systeem opgewekt, verbeterden en hervormden ze de productie. Men kan in geen ander socialistisch land, inclusief de USSR en China, een dergelijk systeem terugvinden. Dit systeem, dat in Noord-Korea zonder hulp van buitenaf werd geschapen, had als effect dat het functionarissendom in de fabrieken en de boerderijen, dus in de hele Noord-Koreaanse samenleving, verminderde.

Vanaf de jaren 1970 heeft Noord-Korea de revolutie van de ideologie, van de technologie en van de cultuur vooropgesteld. Wat de technologie betreft, bestonden de revolutionaire taken erin om het verschil tussen de zware en de lichte industrie en tussen industriële en landbouwarbeid op te lossen en om de vrouwen van de huishoudelijke taken te emanciperen. Ten slotte werd in de jaren 1980 een nieuwe en nog meer ontwikkelde politieke lijn ontworpen die de autonomisering van de volkseconomie, de modernisering van de wetenschappelijke technieken en de systematisering van de managementcontrole doorzette. Met behulp van de opmerkelijke theorie van de “snelheidsoorlog” die erin bestond om de hoogste kwaliteit in een zo kort mogelijke tijdspanne te leveren, versnelde Noord-Korea volgens deze nieuwe lijn de economische ontwikkeling.

Net zoals in Vietnam en Cuba, begon in Noord-Korea de economische crisis na de ineenstorting van de USSR en het socialisme in Oost-Europa in de jaren 1990. De Noord-Koreaanse economie kende een vreselijke ineenstorting en depressie wegens de economische blokkade die nog strenger was dan voor Cuba en Vietnam, met jaarlijkse militaire manoeuvres in Zuid-Korea, en wegens de natuurrampen die de ernstigste waren sinds miljoenen jaren. Noord-Korea leed ten slotte onder ernstige voedsel- en energieproblemen. Onder de vlag van de “Songun” nam Noord-Korea de beslissing om het leger in te schakelen bij de opbouw van de socialistische economie. En dat gebeurde niet alleen ter verdediging van het land. In tegenstelling tot Cuba en Vietnam ontwikkelde Noord-Korea zelf de zware en de militaire industrie zonder in de COMECON², die door de USSR werd geleid, mee te werken, en slaagde het land

er in om, vertrekkende van zijn zware en lichte industrie, zijn eigen militaire spits-technologie te ontwikkelen waarmee men een satelliet kon lanceren en kernonderzeeboten te water laten. In Noord-Korea werd recentelijk de CNC-technologie (*computer numerical control*) voor de productie van staal ingevoerd en de productie van vinylonvezels (“Juche-vezels”)³ uitgebreid. Het gebruik van elektronica en automatisering neemt snel toe. Verschillende landelijke plaatsen die het socialistische ideaal voor de Noord-Koreaanse autoriteiten vertegenwoordigen, zijn onder de naam van “elf landschappen van Songun” in opbouw.

Noord-Korea heeft zich recentelijk ten doel gesteld om een maatschappij zonder klassen te realiseren, waarin zelfs het verschil tussen arbeiders en boeren wordt opgeheven, waar de landbouwarbeid door machines wordt verricht en waar het gemiddelde culturele en materiële levensniveau die van de middenklassen in de ontwikkelde kapitalistische landen benadert. Een dergelijke maatschappij vertegenwoordigt een hogere fase van het socialisme dat in staat moet zijn om het kapitalisme te overwinnen. Noord-Korea poogt vandaag om dat doel te bereiken. In dit land werd onlangs de term “volledige overwinning van het socialisme” vervangen door de uitdrukking “volledige overwinning in de opbouw van een machtig land”. Het doel is om met de eerste etappe van deze volledige overwinning vanaf 2010 een start te maken.

De lijn die bij de constructie van de Noord-Koreaanse economie gevolgd werd, is geen andere dan die van de opbouw van een zelfverzorgende economie. Op dit moment wordt de lijn van een socialistische zelfverzorgende economie gevolgd die met de etappe van het socialisme in overeenstemming is. De opbouw van een zelfverzorgende economie bevoordeelt de zware industrie en ontwikkelt tegelijkertijd de lichte industrie en de landbouw. Sinds de bevrijding evolueerde Noord-Korea in die richting. In 1962 tijdens de Cuba-crisis en de incidenten in de golf van Tonkin in 1964 hebben het land ervan overtuigd op die ingeslagen weg voort te gaan. Toen de Sovjet Unie van Nikita Chroesjtsjov in het midden van de jaren 1950 de vreedzame coëxistentie met het imperialisme voorstelde, begon Noord-Korea het systeem van de COMECON en de belofte van militaire

samenwerking met de USSR in vraag te stellen. Nadat Noord-Korea had vastgesteld dat de samenwerking met de USSR tijdens de oorlog van 1950 tegen de Verenigde Staten beperkt was gebleven, wist men dat aan de ontwikkeling van de militaire en de zware industrie voorrang moest worden gegeven. Maar voor een zo klein land als Noord-Korea, dat tijdens de Japanse kolonisatie vernietigd was en slechts een korte periode van kapitalisme had gekend, was het niet eenvoudig om een militaire en een zware industrie op te bouwen. Als men weet dat de militaire industrie 60 tot 70 procent van de Noord-Koreaanse economie beslaat, dan moet men dat laatste ook op een objectieve en onpartijdige manier beoordelen, dit in tegenstelling tot hetgeen in het algemeen in reportages in de media gebeurt.

3. De perspectieven van een vooruitstrevende zelfverzorgende economie in Zuid-Korea

Amerikaanse troepen vervingen Japanse troepen als bezettingsleger en drongen in augustus 1945 het territorium van Zuid-Korea binnen. Ze bedreigden met hun geweren en hun wapens de vooruitstrevende en democratische krachten en brachten ten slotte een mandaatregering van de Verenigde Staten aan de macht. Hierdoor is de toestand van de Zuid-Koreaanse economie helemaal verschillend van die in Noord-Korea. In tegenstelling tot Noord-Korea, waar de onteigening en herverdeling van grond zonder vergoeding gebeurde, had de Zuid-Koreaanse regering besloten om de onteigening en de herverdeling via compensaties te laten verlopen. Bij gevolg konden de grondbezitters daarna hun vroeger bezit langzaam maar zeker weer in handen krijgen, waardoor de boeren weer pachters werden. De verhouding grondbezitter-pachter is tot op heden onveranderd gebleven, maar met wijzigingen al naargelang de tijdsperiode.

De eigendommen van collaborateurs met het keizerlijke Japan werden ten andere in toepassing van de “verkoop van eigendom van de vijand” aan collaborateurs met de Verenigde Staten overgedragen. De Zuid-Koreaanse economie werd in het voordeel van de Verenigde Staten, van Japan en pro-Amerikaanse kapitalisten opgebouwd. Tijdens de 30 jaren (1960-1990)



van pro-Amerikaanse dictatoriaal bewind leek de Zuid-Koreaanse economie zich te ontwikkelen, maar dat was slechts optisch bedrog. In werkelijkheid nam de onderwerping van de Zuid-Koreaanse economie ten aanzien van de Verenigde Staten toe en de anomalieën van de economie verergerden geleidelijk aan, terwijl het leven van het volk het gevaar liep verwoest te worden. De gemiddelde jaarlijkse groeivoet bedroeg onder het bewind van Park Jung Hee 8,5 procent, terwijl de consumptieprijzen met 16,5 procent stegen. Het loon van 76,8 procent van de loonarbeiders lag zelfs onder het levensminimum. De arbeidstijd van de Zuid-Koreanen was het langste en de aantallen arbeidsongevallen in Zuid-Korea waren de talrijkste van de hele wereld. Het recht om vakbonden op te richten en het recht op collectieve actie waren uiterst beperkt.

In de jaren 1990 was de partij die aan de macht kwam, of die nu conservatief of vooruitstrevend was, steeds pro-Amerikaans en voerde die een neoliberale beleid uit. Na de crisis van 1997 heeft men zes van de zeven belangrijkste banken en meer dan de helft van het aandelenkapitaal van Samsung, Hyundai, Lucky Goldstar (LG), SK Telecom en Posco⁴ uitverkocht. De *carry trade*⁵ die na de financiële crisis van 2008 door de Verenigde Staten werd ingevoerd, heeft de situatie nog verergerd. Bij gevolg zijn het kapitaal, de technologie, de hulpbronnen, de brandstof en de markt in Zuid-Korea, dat nochtans lid van de OECD is, in handen van imperialistische landen zoals de Verenigde Staten en

Japan geraakt. De band tussen de licht en de zware industrie en de landbouw werd verbroken, waardoor de Zuid-Koreaanse economie van deze imperialistische landen afhankelijk is geworden en daardoor onregelmatigheden vertoont.

De afhankelijkheid en de anomalie van de Zuid-Koreaanse economie hebben zich wegens de economische crisis nog verder uitgediept in plaats van te verzwakken. Bij gevolg is het levensniveau van 8,5 miljoen personen tewerkgesteld in de CDD⁶, van 3 miljoen boeren en een miljoen werkloze jongeren bedreigd. In Zuid-Korea, waar de sociale zekerheid, dit in tegenstelling tot de westerse landen, als systeem erg fragiel is, hebben het aantal zelfmoorden en de criminaliteit reeds een gevaarlijk hoog niveau bereikt. De Zuid-Koreaanse economie, die voornamelijk op de export is gericht en een werktuig van het monopoliekapitaal van de Verenigde Staten en van Japan is geworden, is begonnen met het onttrekken van de meerwaarde aan de minder ontwikkelde landen en met het daar naartoe exporteren van zijn producten en zijn kapitaal.

De vooruitstrevende partijen en krachten in Zuid-Korea willen een zelfverzorgende en vooruitstrevende economie nastreven. In deze visie moeten de belangrijkste industrieën worden genationaliseerd waardoor het volk er bezit van kan nemen en ten slotte een economie voor het volk opbouwen die de principes van vooruitgang, zelfvoorziening, evenwichtigheid en rechtvaardigheid respecteert.

Het vooruitgangsprincipe heeft tot doel om met het volk rekening te houden. Het principe van zelfvoorziening verwijst naar een evenwichtige ontwikkeling tussen zware en lichte industrie en de landbouw. Het principe van de rechtvaardigheid bestaat erin om een economie die op de export is gericht, fundamenteel te veranderen ten einde een nieuw systeem te vestigen dat niet afhankelijk van de internationale handelsstromen is. Alleen een systeem van vooruitstrevende zelfvoorziening kan als materiële basis voor de realisatie van een vooruitstrevende democratie dienen. Het systeem kan ook de onafhankelijkheid en de militaire autonomie van het land garanderen.

Wat de rechtvaardige orde voor de internationale uitwisseling betreft: hier zouden

zowel de COMECON als de ALBA⁷ vandaag als referenties moeten dienen. Belangrijk is om een orde voor solidaire uitwisseling en voor economische samenwerking op te richten die in een zelfverzorgende economie voor elk land voorziet.

Gezien het feit dat de hulpbronnen en de bevolking in de landen van Azië, Afrika en Latijns Amerika zijn geconcentreerd, zal er ongetwijfeld vanzelf een synergie-effect optreden indien de vooruitstrevende regeringen in deze landen aan de macht komen en een politiek ten gunste van een zelfvoorzienende economie en rechtvaardige uitwisseling voeren. De wereld zou dan definitief naar de internationale vrede en het welzijn van de mensheid kunnen evolueren.

De geschiedenis van de mensheid heeft ons getoond dat de opbouw van een vooruitstrevende zelfvoorzienende economie als doel kan worden bereikt. De Zuid-Koreaanse progressisten zullen pogen om de missie die door de geschiedenis aan hen werd toevertrouwd, na te komen en trouw te blijven aan de principes van autonomie, onafhankelijkheid en internationale solidariteit.

(Vertaling: André Mommen)

Noten:

¹ Een mythisch Koreaans gevleugeld paard, ook wel *Chonma* genoemd. In de buurt van Pyongyang werden bij opgravingen afbeeldingen van dit paard gevonden.

² COMECON: Council for Mutual Economic Assistance (Russisch: *Sovet ekonomicheskoy vsaymopomoshchi*) 1949–1991, was een economische organisatie voor de landen van het Oostblok.

³ Vinalon is een kunstvezel. Men heeft het gebruik van natuurlijke vezels als katoen in de Noord-Koreaanse textielindustrie vervangen. Vinalon is een sterke, maar stijve, glanzende en moeilijk te kleuren vezel, gemaakt op basis van polivinyl alcohol, antraciet en kalksteen volgens een in 1939 door Japanse chemici ontwikkelde formule. In 1961 bouwde Noord-Korea in Hamgyong een grote vinalonfabriek. In 1998 volgde de bouw van een tweede fabriekscomplex in Zuid Pyongan. <http://www.koreaherald.com/specialreport/Detail.jsp?newsMLId=20100818000677> (nvdr)

⁴ South Korean Pohang Iron and Steel Company (Posco). Posco is als geïntegreerd staalbedrijf het pronkstuk van de Zuid-Koreaanse zware industrie. (nvdr)

⁵ Een carry trade betekent dat men tegen een lage rente in een andere valuta geld leent en dat geld in de eigen valuta tegen een hogere rente uitleent. Zo ontvangt de investeerder de “spread” (het verschil) tussen de beide rentepercentages. (nvdr)

⁶ CDD: Community Driven Development. Een strategie die sinds de jaren 1960 werd gevolgd om op het platteland de nodige infrastructurele voorzieningen te scheppen en het platteland te ontwikkelen. (nvdr)

⁷ Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América-Tratado de Comercio de los Pueblos (ALBA-TCP).